

היום נלמד בעזרת ה':

יומא דף מט

דעבוד מעשה איצטבא: הזרים ששחטו לא הוליכו את הדם, אלא אלה שקיבלו את הדם הניחו אותו ביד הזרים כמו שמניחים על גבי איצטבא (= ספסל של אבן), ואח"כ הכהנים לקחו מידם את הדם והוליכו אותו וזרקוהו על המזבח.

בעי רבי יהושע בן לוי, חפן ומת וכו': כהן גדול שחפן את הקטורת לתוך הכף ומת, האם הכהן הגדול שמשמש תחתיו יכול להיכנס לקודש הקדשים עם חפינה שלו, או שעליו לחפון שוב?

אמר רבי חנינא לתלמידים, בואו ונראה שאנו בני הדור האחרון זוכים להתחכם כדורות הראשונים, שגם אני שאלתי את השאלה הזו, ועכשיו התברר לי שרבי יהושע בן לוי שהיה מהדורות הראשונים כבר שאל שאלה זו.

קושיא: משמע שרבי יהושע בן לוי היה מבוגר מרבי חנינא, והרי רבי יהושע בן לוי אמר "לי התיר רבי חנינא לשתות שחליים בשבת", ומכך שהוא קורא לרבי חנינא "רבי" מוכח שרבי חנינא יותר מבוגר ממנו (= הרב לא היה קורא לתלמיד הצעיר ממנו בשם "רבי").

תירוץ: אכן ר"ח היה מבוגר מר"י בן לוי, וכך אמר ר"ח לתלמידיו: בואו וראו ששאלתם של האחרונים (= ר"י בן לוי) כשאלתם של ראשונים, שאף אני הסתפקתי בזה.

קושיא: וכי ר"ח הסתפק בזה? והרי הוא סובר שעל הכהן הגדול להכנס 'בפר ולא בדמו של פר', כלומר שאם הוא שחט את פרו ומת, אין הכהן הגדול המשמש תחתיו יכול להכנס לקודש הקדשים עם הדם הזה, אלא עליו לשחוט פר אחר ולהיכנס עם דמו. וכיון שהוא שוחט פר אחר, עליו לחפון לאחר שחיטתו, שהרי הוא סובר שאי אפשר לחפון את הקטורת לפני שחיטת הפר. ואם תאמר שהוא יכול להיכנס עם חפינתו של הכהן שמת, א"כ נמצא שיש חפינה (= של הראשון) לפני שחיטת הפר (= של השני).

(המשך בדף הבא ↓)

תירוץ: ר"ח התכוון לומר שמכך שר"י בן לוי הסתפק בזה מוכח שהוא לא סובר כמוני, אלא הוא סובר שאם הכהן הגדול שחט את פרו ומת, אין הכהן הגדול המשמש תחתיו צריך לשחוט פר אחר, אלא הוא יכול להיכנס עם דמו של הראשון, ולכן הוא שאל כשאילת הראשונים שהסתפקו האם הוא יכול להיכנס בחפינתו של הראשון.

מאי הוי עלה? כלומר מה הכרעת שאלתו של ר"י בן לוי לגבי חפן ומת, האם השני יכול להיכנס בחפינתו של הראשון?

לדעת רב פפא: זה תלוי איך פושטים את מה שהסתפקו בני הישיבה - האם לאחר שחפן לתוך הכף הוא חוזר וחופן בקודש הקדשים מהכף ונותן על הגחלים או שלא צריך לחפון שוב אלא שופך מהכף על הגחלים - אם נפשוט שחוזר וחופן, נמצא שהשני יכול להיכנס בחפינתו של הראשון, שהרי הוא יחפון שוב בקודש הקדשים. ואם נפשוט שלא צריך לחזור ולחפון, הרי שיש להסתפק האם השני נכנס בחפינתו של הראשון או לא.

לדעת רב הונא בנו של רב יהושע: להיפך, אם נפשוט שצריך לחפון שוב הרי שאין השני נכנס בחפינתו של ראשון, שהרי אי אפשר שהשני יחפון באותה מידה בדיוק כמו הראשון, לפי שלא יתכן שמידת חופני הכהן הראשון שווים בדיוק כמו חפניו של הכהן השני. ואם נפשוט שלא צריך לחפון שוב, הרי שיש להסתפק האם השני נכנס בחפינתו של הראשון או לא.

ת"ש כיצד הוא עושה: הכהן הגדול היה צריך לשפוך את הקטורת מתוך הכף שהחזיק בין זרועו לגופו - לתוך כף ידו. פעולה זו הצריכה מיומנות מיוחדת. הוא היה מצמיד את שתי כפות ידיו זו לזו, תופס את הכף בראשי אצבעותיו, ומזיז אותה מבין זרועו - למרכז גופו כאשר הידית כנגד מרפקיו הצמודות. ואז תופס את הידית בשתי אגודליו, מטה את הכף הצידיה, ושופך את הקטורת שבתוכה לתוך כפות ידיו. מברייתא זו מוכח שחופן את הקטורת פעם נוספת בקודש הקודשים.

איבעיא להו: במקרה שהכהן הגדול מת לאחר ששחט את הפר - האם הסגן שמחליף את מקומו יכול להיכנס ולזרוק את דמו של הפר הראשון, או שהוא צריך לשחוט פר חדש?

שורש הספק בביאור הפסוק 'בזאת יבוא אהרון אל הקודש - בפר' האם הכוונה אפילו בדם הפר בלבד, או בשחיטת הפר ובזריקת הדם.

([המשך בדף הבא ↓](#))

נמנין ומושכין ידיהן ממנו: קרבן פסח נאכל למנויו בכתוב 'איש לפי אכלו תכוסו על השה'. אפשר למנות מנויים או להימשך ולצאת מהמנין כל עוד לא נשחט הפסח. מכאן מוכח שפירוש 'השה' - דוקא כשהוא חי ועוד לא נשחט, דאם לא כן היה אפשר להימנות ולהימשך עד זריקת הדם. ומכאן גם לענייננו בפר כהן גדול.

הגמרא דוחה שישנו לימוד מיוחד בפסח בכתוב בתחילת הפסוק הנ"ל 'ואם ימעט הבית מהיות משה' - כל עוד הוויית השה קיימת אפשר להתמעט ולהימשך מהחבורה, כלומר כל זמן שהוא חי.

אין פודין: בכור פטר חמור (הולד הראשון של החמור) צריך לפדות אותו בשה וליתנו לכהן, בכתוב 'וכל פטר חמור תפדה בשה'. אי אפשר לפדות בשה שחוט. מכאן שפירוש 'שה' אינו כשהוא שחוט, והוא הדין פר.

שה מה מפסח: הגמרא דוחה. יש לימוד מיוחד (גזירה שווה) מפסח לפטר חמור. כמו שבפסח בהכרח שהשה אינו יכול להיות שחוט, שהרי צריכים לשחוט אותו לשם פסח - כך גם בפטר חמור. אמנם לא צריך את כל דיני השה שבקרבן פסח כגון זכר או תמים - כי ישנו ריבוי 'תפדה תפדה' לרבות. אבל מאידך לא מרבים את שאר פסולי פטר חמור כגון כלאיים או טריפה. כי ישנו לימוד של שה שה.

ולכן מסתבר שהמיעוט 'שה שה' מוציא את השה שאינו גמור כמו כלאיים וטריפה, והריבוי של 'תפדה תפדה' מרבה את פסולי הקרבנות כמו נקבה בן שנתיים ובעל מום.